

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Інформаційні війни і цифрова культура»

Рівень вищої освіти - *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Кількість кредитів - 4

Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Бачинська Олена Миколаївна, кандидат економічних наук

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Інформаційні війни, як ключовий аспект сучасної геополітики, становлять системну загрозу національній безпеці. Вони включають стратегічні кібероперації, поширення дезінформації, пропагандистські кампанії та маніпулювання суспільною свідомістю. Дисципліна аналізує інструменти, методи та наслідки цих гібридних загроз, формуючи у здобувачів освіти критичне мислення, медіаграмотність і здатність до ідентифікації та нейтралізації ворожих інформаційних впливів.

2. Метою дисципліни є ознайомлення здобувачів з основними характеристиками, цілями та методами інформаційних війн; узагальнення та систематизація сучасної системи поглядів, теоретичних, методологічних та практичних підходів стосовно чинників формування цифрової культури як складової цифрового суспільства в Україні та світі

3. Завдання курсу є вивчення теорій інформаційного протиборства під впливом високих (інформаційно-комунікаційних) технологій; з'ясування проблем спеціального інформаційного впливу; вивчення стратегій і практики проведення спеціальних інформаційних операцій; дослідження комунікативного виміру методології, планування, здійснення спеціальних інформаційних операцій; формування навичок використання методики та методології протидії інформаційним операціям; надати уявлення про теоретичну основу цифрової культури; дослідити «цифрову культуру» як характеристику особистості; визначити основні складові цифрової компетентності та шляхи їх формування

4. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Тема 1. Теорія інформаційної війни: базові основи, методологія та понятійний апарат

Тема 2. Історія інформаційних війн

Тема 3. Види та форми інформаційної війни

Тема 4. Дезінформаційні заходи в інформаційних війнах

Тема 5. Психологічні війни та методи їх ведення

Тема 6. Пропаганда як форма проведення психологічних операцій

Тема 7. Кібернетичні війни

Тема 8. Система забезпечення інформаційної безпеки України

Тема 9. Цифрова культура в системі цінностей сучасного суспільства

Тема 10. Розвиток цифрової культури та цифрова трансформація в Україні

Тема 11. Цифрова грамотність у структурі професійної компетентності державних службовців

Тема 12. Освітні ресурси для розвитку цифрових навичок особистості

5. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: комплекс теоретичних та методологічних основ міжнародної та внутрішньої боротьби в інформаційній сфері; прикладні аспекти ведення інформаційних війн; основи правових особливостей забезпечення інформаційної політики та інформаційної безпеки держави; розуміти цифрову культуру як складний і багатоаспектний соціальний феномен, уміння системно аналізувати і критично оцінювати артефакти цифрової культури;

вміти: орієнтуватися в обігу міжнародної інформації конфліктогенного змісту; аналізувати методи, способи, засоби подачі політичної інформації, інформаційного впливу, маніпулювання; аналітично оцінювати інформаційне протистояння держав та агентів внутрішньодержавного значення; розрізняти основні види інформаційної війни, інформаційного домінування, інформаційного впливу, інформаційної зброї; комунікувати та взаємодіяти в медіапросторі на засадах цифрового етикету.

6. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначити тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

8. ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Іванов В.Ф. Медіаосвіта та медіа грамотність : підручник. Київ : Центр вільної преси. 2021. 352 с.
2. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі : навч. посіб. Київ : ВІКНУ, 2016. 286 с.
3. Палеха Ю.І., Палеха О.Ю., Горбань Ю.І. Інформаційна культура: навч. посібн. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 400 с.
4. Цифрове врядування : монографія / О.В. Карпенко, Ж.З. Денисюк, В.В. Наместнік [та ін.] ; за. ред. О.В. Карпенка. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.
5. Нестеренко Г. Інформаційна безпека : курс лекцій. Київ : НАУ, 2022. 102 с.

Допоміжна література

1. Інформаційна безпека : підручник // під ред. В.В. Остроухова. К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 412 с.
2. Гаврілова Л.Г., Топольник Я.В. Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Т. 61. С. 1-14.
3. Гребенюк А. М., Рибальченко Л. В. Основи управління інформаційною безпекою : навч. посіб. Дніпро: Дніпроп. держ. унт. внутріш. справ, 2020. 144 с.
4. Нестеряк Ю.В. Державна інформаційна політика України: теоретико-методологічні засади : монографія. Київ : НАДУ, 2014. 292 с.
5. Прудникова О.В. Інформаційна культура: концептуальні засади та світоглядний сенс : монографія. Харків : Право, 2015. 352 с.